

Svedok govori o zločinima u Diviču i Čelopeku

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Dan 183

Ovoga puta Milošević nije pokušavao da diskredituje svedoka -- barem ne što se tiče onoga što je ovaj čovek doživeo u dva srpska logora u kojima je bio zatvoren. Umesto toga, optuženi je tvrdio da su zločine koje je svedok opisao počinili kriminalci, i da je barem nekima od njih kasnije suđeno u Srbiji.

Tihim, monotonim glasom svedok B-1461 je ispričao možda najstravičnije iskustvo koje se do sada čulo na suđenju Miloševiću. U martu 1992, žitelji mulimanskog mesta Divič u zvrničkoj opštini su primetili da se na suprotnoj strani Drine sabire vojska i artiljerija. Uskoro zatim granatirano je susedno mulismansko selo i Drinom su počeli da plutaju leševi. Kada su srpske snage zaopčele napad na Divič, 26. aprila 1992., naišle su na minimalan optor meštana koji gotovo da nisu imali nikakvo oružje.

Sledećih mesec dana, Divič su okupirale razne policijske i vojne snage. Na kraju maja, dok je vojska kontrolisala selo, oko 500 Mulismana je ukrcano u autobuse, i rečeno im je da ih se odvozi na sigurno mesto. Proveli su dva i po dana u Zvorniku, gde su žene, deca i starci odvojeni od muškaraca i mladića, njih ukupno 174. Iz ove grupe, 162 muškarca su odvedena u Čelopek. Njih 11 je ubijeno još u Zvorniku. B-1461 je svedok njihovog nestanka: premda nije video šta se desilo sa ovih jedanaest ljudi, vido je kada su ih odvojili iz grupe, a neposredno nakon toga je čuo pucnje.

Čelopek je porpište nekih od najstravičnijih zločina u stravičnom ratu. Najgori su počinjeni na Bjaram, kada je u nekadašnji Dom kulture, u kome su zatvorenici držani, došla grupa dobrovoljaca-kriminalaca. Njihov predvodnik Dušan Vučković 'Repić' je naredio da na pozornicu izađu svi očevi sa svojim sinovima. Ostalim zarobljenicima je naredio da sede okrenuti prema bini. Repić je zatim izveo još nekoliko muškaraca na binu, naredio im da se skinu i da jedan na drugom izvodi oralni seks. Ni ovo poniženje nije zadovoljilo njegov sadizam. Naredio je nekim zarobljenicima da odrežu i progutaju spolovila drugih, a jednog je prisilio da metlom siluje drugog. Repićevi saučesnici su se pridružili tako što su nasumice ubijali zatvorenike. Ujak svedoka B-1461 je ubijen tog dana, a drugi ujak je takođe u Čelopeku podlegao pod batinama.

Pripadnici Repićeve grupe nisu bili jedini koji su se izživljavali nad zatvorenicima u Čelopeku. Svedok B-1461 je rekao da su dolazile još dve ili tri grupe, nekad istovremeno, nekada odvojeno. Jednu je predvodio čovek po imenu 'Zoka'. Među pripadnicima je bio jedan koga su zvali 'Major' koji je govorio sa naglašenim akcentom iz centralne Srbije.

Zabave radi, pripadnici jedne grupe naredili su zatvorenicima da se međusobno tuku. Kada su otac i komšija svedoka B-1461 odbili da se uzajamno tuku, prebili su ih stražari. Komšija je pao u komu iz koje se nije probudio do smrti, dva dana kasnije. Otac je bio sav u ljubičastim i plavim podlivima, i nije se sećao ničega šta se desilo. Druga zabava stražara bila je da noževima ranjavaju zatvorenike -- zabijali su im noževe u butine i između prstiju. Svedok ima ožiljak na jednoj ruci, koja je probijena nožem, i na drugoj, koju nož nije do kraja probio.

Repić i njegovi sadisti su navratili i na Vidovdan. Nisu izmišljali kreativne metode mučenja, nego su po zarobljenicima otvorili rafalnu paljbu, zato što su odbili da im kažu gde se nalaze ljudi koje su tražili. Kada su vojnici otišli, svedok je među leševima pronašao telo svog oca. Uskoro posle toga, prebačen je u logor u Batkoviću, o čemu je već govorio drugi svedok [vidi izveštaj od 02.04.2003., 'Suočenje bivšeg logoraša i bivšeg predsednika'.]

Milošević nije osporavao šta se desilo u Čelopeku, niti da su počinitelji bili Srbi iz Srbije. U unakrsnom ispitivanju je postavio pitanje zašto je svedok uopšte doveden u Hag, kada su srpske vlasti 1993. godine uhapsile Repića i sudile mu. 'To što se desilo za vreme pritvora smo i ja i vlasti u Srbiji smatrali ratnim zločinom,' rekao je Milošević sudiji Meju. 'Suđenje je bilo pre deset godina. Svakom normalnom čoveku je muka kada sluša ove detalje. Čoveku se okreće stomak.' [dvostruki prevod, prim.prev.] Svedok je iz novina saznao da je Vučković uhapšen, ali nije znao koji je bio rezultat suđenja. Sudija Kvon je citirao dokument iz koga se vidi da Vučković nije optužen za seksualno zlostavljanje zarobljenika. Srpske vlasti nisu intervjuisale ni pozvale da svedoče protiv Vučkovića ni svedoka B-1461, ni ikoga koga on zna.

Milošević je pokušao da navede svedoka da se složi da su zločine počinili pripadnici paravojnih grupa, a bez odobrenja i saznanja policije ili vojske RS. Svedok se složio da su pripadnici paravojnih jedinica zlostavljali zarobljenike, ali je takođe rekao da su njega i ostale muškarce Mulismane iz Zvornika u logor odvezli vojnici i policajci, i da su logore čuvali pripadnici policije Srbije.

Milošević je pitao: 'Kakve veze su policajci ... koji su stražarili .. imali sa grupom koja je došla da vas

zlostavlja?' Svedok: 'Ne znam da li su imali veze.' Upitan da li su policajci prisustvovali premlaćivanju zarobljenika, odgovorio je negativno, ali je dodao da su ponekad ipak ulazili u salu.

Malo je verovatno da su ovakvi zločini počinjeni bez saznanja vojske ili policije koja je nadzirala Čelopek. Neko je morao da zakopa izmasakrirana tela. Neko je morao da otključa vrata Repiću i njegovima kada su se vratili posle prve runde mučenja i ubijanja. Pretpostavljamo da će tužilaštvo da iznese dodatne informacije o identitetu i vojnoj pripadnosti onih koji su rukovodili logorom, kao i o tome šta su oni znali i u kojoj meri su učestvovali.

Milošević nije mogao da shvati kakve veze sa njim i sa njegovom optužnicom imaju ovi zločini. Pravicima je jasno da se, na primer, može pokazati da su učesnici u zajedničkom kriminalnom poduhvatu odlučili da redove boraca popune tako što su otvorili vrata zatvora, i da im je cilj bio da terorom prisile bosanske Mulismane da napuste svoje teritorije. Takođe tužioci mogu da dokazuju da su pripadnici zajedničkog kriminalnog poduhvata znali za zločine, ali da nisu ništa učinili da ih spreče, ili da počinioce kazne.

U svakom slučaju, iz izjave svedoka B-1461 se još jednom vidi da je rat dao priliku nekima da izlive svoje najbestijalnije nagone. Lična hrabrost ovog čoveka, međutim, pokazuje i drugo lice ljudske prirode: sposobnost za opstanak, hrabrost da se bori za istinu, i veru u pravdu, ma kako neadekvatna ona bila.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svedok-govori-o-zlocinima-u-divicu-i-celopeku>